

Nr 3 December 2024

I detta nr:

- **Ordföranden har ordet**
- **Nordiska Kamratmötet 2024 i Norge, Fredrikstad 7-9/6**
- **Kräftskiva vid Marinstugan 2024-08-24**
- **Soppkvällen 26 september 2024**
- **Krigsseglardagen 2024-09-01**
- **Tema: Marina minnen!**
- **Minnen från flottan i mitten av 1960-talet**
- **Regionala 5-kampen på Notholmen 2024-08-31**
- **Uppvaktnings av födelsedagsfirare**
- **Bowling**
- **Soppkvällen 24 oktober 2024**

Flottans mäns avdelning 11, Nynäshamn

Ordförande:	Kjell Johansen	Mob 0706-41 35 53
Vice ordf:	Tommy Lagsjö	Mob 0705-49 02 87
Sekreterare:	Rune Stang	Mob 0703-69 29 38
Kassör:	Stig Ödmark	Mob 0703-19 16 47
Ledamöter:	Linda Leibing Hedén	Mob 0703-05 30 23
	Björn Wideberg	Mob 0702-46 41 90
	Tommy Falk	Mob 0709-58 29 19
Suppleanter:	Rolf Qviberg	Mob 0702-53 10 40
	Benny Lindberg	Mob 070 171 92 47
Registrator:	Tommy Lagsjö 0705-49 02 87	Medlemsregisteransvarig. <i>Vid ändring av adress, meddela registratorm.</i>
Adress:	FM avd 11 NYNÄSHAMN c/o Kjell Johansen Båtsmansvägen 13 149 31 NYNÄSHAMN kjelljohansen756@gmail.com	
Kassör:	FM avd 11 Nynäshamn c/o Stig Ödmark Nynäsvägen 12 149 30 NYNÄSHAMN	
Bankgironr:	863 8785	

produktion: st-media
R Stang
Skogsv 4
148 30 ÖSMO
Tfn 08-520 30 555
Mob 070-369 29 38
e-mail st-media@telia.com
36rusta11@gmail.com

Ordföranden har ordet

Hallå alla vänner i Flottans Män!

Här snart vintern med snö här, det klarar vi ut alla ändå. Jag har egna dubba-skor så jag klarar att gå utmärkt på all is.

Nu under de två månaderna fram till nyår så kommer vi att träffas vid två trevliga fester, glöggminglet lördag 30/11 hemma hos mig och Elisabeth på Båts-

mansvägen och vår vanliga LilleJul den 5/12. Strax före nyår så träffas vi i styrelsen och planerar in vad vi ska göra under 2025. Om några av er har något trevligt vi kan hitta på så bara meddela mig det, så kanske vi kan lägga in det som ett äventyr.

Vi styrelserna inom lokalföreningarna inom region Mitt har haft en del idéer om hur vi kan stödja vårt värdförband 4.sjöstriflj med att hjälpa till med stöd till familjerna som har sina ansvariga ute till sjöss nu när det blir längre tider ute på havet tillsammans med NATO. Kan vi hjälpa till med att enkelt kunna stötta kamraternas familjer? Vi är ju några hantverkare, elektriker, rörmokare, daktakunniga, ingenjörer, flera kvinnor som kanske kan stötta en sjömanshustru. Fundera, jag hör av mig senare.

Våra medlemmar i föreningen är omkring 85. Varje år så kommer det in nya medlemmar medan andra avslutar av olika anledningar. Vi funderar på hur vi skall få in mer medlemmar, vi försöker att prata med våra gamla kamrater från Marinen, både de som har blivit pensionärer och även de som är aktiva. Vi ska försöka att lägga in en annons i Nynäs Posten, vi har ett inlägg på vår websida och vi lägger FM-tidningen och vår Ohoj i vårt bibliotek i Nynäs.

Vad säger ni kamrater i föreningen, hur ska vi gå vidare för att få in mer medlemmar? Ni kanske kan prata med era kamrater som kan vara intresserade att komma med i vår förening?

Kjell

Nordiska Kamratmötet 2024 i Norge, Fredrikstad 7-9 juni.

Vid pennan Kjell Johansen

Fredriksstens fästning.

Vart annat år så träffas gamla örlogssjömän från Finland, Norge, Sverige och Danmark i var sitt land. Detta året var det norska kamraterna som bjöd in alla på ett fint besök i Fredrikstad i Norge. Vi var 6 kamrater från Sverige,

duktiga vänner som vi gjorde bra ifrån oss. Vi kunde nog vara fler från oss.

Vi bodde på ett fint hotell i centrum av Fredrikstad, fina rum och fantastiska måltider. På fredagen hade norrmännen tagit oss till fästningen Fredrikssten i Halden. Det var för mig ett nytt besök då jag har varit i Norge och Fredrikstad ända sedan jag var ett år. Fästningen var en av de största fästningar som jag har sett. Där dödades Karl XII året 1718 då svenskarna skulle ta över fästningen vilket inte gick. Norrmännen tillsammans med svenskar har byggt ett monument på den platsen där Karl XII dog. Monumentet är vackert och beskriver Karl XII död och nämner att "Fredrikssten Verget Fedrelandet". Fäst-

Carl XII minnesmonument upprest tillsammans med norrmän och svenskar. Exakt på den platsen dog Carl XII.

Vid första dagen samlades alla deltagare på hotellet. Vid bordet sitter en kamrat från Lysekil, Bosse o Berit Schagerberg samt Kjell

ningen var mycket stabilt och vi förstod att där hade svenskarna haft det svårt att ta över på den tiden.

En god lunch bjöds på en fin restaurang i fästningen, många trevliga föreläsningar om norska marinen och gamla tider hur norrmännen byggde fästningar i Östfold för att spärra svenskarna under den tiden.

På kvällen på hotellet var det gemensam middag, god

mat och god samvaro. Mycket fin mat som man inte kunde äta allt av.

Samling ombord på gamla Najaden.

Lördagen den 8 åkte vi färja över Glomma till Isegran. Där kom vi ombord på det gamla skeppsgos-sefartyget Najaden från svenska Flottan, som tidigare låg i Halmstad. Najaden hamnade i Halmstad vid mitten av 1940-talet. I början av juli 2014 så bogserades fartyget från sin plats nedanför slottet i Halmstad ut på havet med kurs mot Norge. Halmstads kommun hade nämligen beslutat att avyttra det tidigare örlogsfartyget och en förening i Norge förvärvade skeppet.

Ombord i fartyget fanns den dagen journalister från Halmstad som ville fotografera och besöka fartyget

Kjell vid ratten, som tur var så slapp jag att styra.....däremot så kunde jag stå i givakt, vilket jag kan

då det var 10 år sedan då fartyget överlämnades till Norge. Journalisterna tyckte att det var utmärkt att Flottans Män från Sverige var ombord då. De norska hantverkarna har skött om skeppet och fortsätter att utveckla skeppet.

Här får Kjell för sina synder

Mer fanns vid Isedal, massor av gamla träbåtar som folket där reparerade och byggde upp, fina roddbåtar, välrenoverade stålfartyg och en fantastisk bygd katedral på en präst.

Efter vi hade varit i Isegran fortsatte vi med färjan över Glomma till Gamlebyn Fredrikstad.

Gamlebyen är den äldsta delen av Fredrikstad i Östfold. Den blev grundlagd 12 sept 1567 på östsidan av Glomma där älven delar sig i två delar. Kung Fredrik II signerade byfundasjonsbrevet och Fredrikstad som blev den första norska byn som blev grundlagt

Krister Hansén gav ett utmärkt tal vid sista middage

efter medelåldern och den första kungen tillät och uppkallade efter kungen själv. Det var här som Mossekonvesjonen blev undertecknad av kronprins Carl Johan på uppdrag av den svenska kungen.

En utmärkt guide visade oss runt i Gamleby och där lärde vi oss mycket om tiderna förr i tiden när svenskarna inte lyckades att ta över den är byn/fästningen. På den tiden om man gjorde felaktiga dumheter så hamnade man i en stupstock. Där hamnade jag en kort stund. På kvällen var det dags för en bankettmiddag i hotellet. Alla damer och herrar var uppklädda med medaljer och vackra kläder. Alla representanter från de nordiska länderna gav fina föreläsningar och vår representant Krister Hansén gav ett utmärkt föredrag om svenska marinen och vårt nuvarande inlopp i NATO. Banketten blev utmärkt, middagen blev lång och god. Mycket trevlig tillvaro och efter middagen gick man

gärna att sova på rummet.

Dagen efter med god frukost så kunde vi alla åka hem igen till våra hemländer och såg fram emot nästa kamratmöte som kanske blir i Danmark.

Kräftskiva vid Marinstugan 2024-08-24

Vid pennan Linda Leibing Hedén

Ordförande/Klubbmästare Kjell hade organiserat samäkning för oss 19 deltagare i Kräftskivan, så Tommy Lagsjö med hustru Gun plockade upp mig en halvtimme före start. Med i bilen fanns också Björn Wideberg och vi började genast samspråka alla fyra, då vädret var fint och vi kände oss lite upprymda inför en trevlig eftermiddag/kväll tillsammans med goda vänner.

När vi kom fram stod ett långbord dukat på det "gamla stället", lite snett till höger om stugan med fin utsikt över vattnet. Det var pandemin som orsakade flytten från långbord på detta stället till mindre bord under träden mellan Marinstugan och Lillstugan, för att vi då skulle kunna hålla lite avstånd från varandra. Efter pandemin har vi blivit kvar där, trots att vi återgått till att sitta alla tillsammans vid långbord. Nu hade dock Kjell och Elisabeth, som åkt ut i förväg för att förbereda festen, ändrat på detta för att fånga upp det sista solskenet, som vi nu alla kunde sitta i och njuta av denna sensommardag.

Man hade hämtat fram Flottans Mäns lilla förråd av papperslyktor med kräftmotiv och hängt upp dem i trädet vid bordet och det låg fint vikta kräftservetter på varje tallrik. Det var full fart i köket, där vår vice klubbmästare Elisabeth rumsterade med sina medhjälpare och ett serveringsbord förbereddes några meter från långbordet. Klubbmästare Kjell och hans medhjälpare basade förstas över bordet med de för kräftor så viktiga dryckerna; Ni kommer väl ihåg vad Albert Engström sa vid förbudsomröstningen 1922, alltså för över hundra år sedan: "Kräftor Kräva Dessa Drycker!"

Ja, Albert må vända sig i sin grav, men nu är det ju så att bl.a. bilkörning och vissa hälsoproblem som hålls i schack med medicinering omöjliggör intag av dryckerna som kräftorna, enligt Albert, kräver. Som tur är finns det ju numera gott alkoholfritt öl som passar alldeles utmärkt till de röda godbitarna och man kan ju faktiskt även dricka vatten om man föredrar det. I Flottans Män gör man som man vill och skålar glatt med vännerna oavsett vad man har i glaset.

Det minglades och pratades och förväntningarna steg, allteftersom stora serveringsfat började bäras ut och det bullades upp på serveringsbordet. Ut kom Västerbottenpaj, en blandad sallad med dressing, hårt och mjukt bröd, smör och en härligt stor ostbricka. Och sist, men inte minst, två stora serveringsfat med två sorters kräftor, en mindre sort som var lättare att rensa och en större sort med härligt stora klor att suga ur. Allt smakade fantastiskt – vilket överdåd i den ljumma sensommarskvällen!

Vårt klubbmästarpar bjöd till bords och deltagarna bildade snabbt och ivrigt en kö runt serveringsbordet. Maten var väl tilltagen

Två olika sorter.
Här står de på väntfälg.

och stirrade undrande på det något högljudda sällskapet i trädgården, innan det bestämde sig för att snabbt avlägsna sig från platsen.

När vi till slut kom fram till kaffet, som serverades tillsammans med en god kaka som Elisabeth bakat, kunde vi konstatera att kvällsluften var frisk och skön, ingen blåst och fortfarande en temperatur som inbjöd till att sitta kvar utomhus. När sedan Janne Mellring plockade fram sitt gamla fina dragspel och började spela för oss var stämningen så trivsamt och avslappnad att man hade önskat att kvällen aldrig skulle ta slut.

Men som bekant har allting, som har en början, också ett slut och kräftskal, använda servetter och annat skräp samlades in i sopsäckar, disk bars till köket, överblivna rester av maten togs om hand, varefter stolar och bord skulle förpassas till sin förvaring i Lillstugan. Anna-Lena Engström, som anlant lite sent efter att ha deltagit i en viktig familjesammankomst, erbjöd mig nu skjuts hem, eftersom vi bor grannar. Tillsammans med flera andra deltagare bröt vi upp och åkte hem, medan "järngänget" – de duktiga arrangörerna och deras medhjälpare – stannade kvar en stund till för att iordningställa allt efter festen.

så flera rundor kunde göras och det var ingen risk att någon skulle komma hem hungrig. Vi sjöng glada dryckesvisor och skålade med varandra, berättade historier och diskuterade djupsinniga saker, som hur fånig Donald Trump kan se ut då han trutar med munnen i TV-rutan. Ett förvirrat rådjur trippade förbi utefter staketet

Vi njöt av dagens sista solstrålar.

Soppkvällen 26 september 2024

Vid pennan Linda Leibing Hedén och Gunnar Bengtsson

Sommaren ville inte släppa taget, utan solen och värmen fortsatte in i september. Men senligt kalendern var hösten här och skolor, jobb och andra aktiviteter gick igång och så även FM Nynäshamns verksamhet. Torsdagen den 26 september samlades vi för höstens första soppkväll, många med en fin solbränna efter sommarens semester. Återseendets glädje spred sig alltmer på Hantverkargården, allteftersom deltagarna droppade in och anslöt sig till vänner och kamrater.

Fördrinkar och dryck till maten avhämtades i baren av dem som ville ha något starkare än det som stod uppdukad på borden. Självtunnade jag mig, dagen till ära, ett glas gott rödvin, som gjorde mig upprymd och lite yr i huvudet, eftersom jag inte är någon van drinkare nuförtiden. Jag flöt in i den goda stämningen och de roliga samtalen och glömde totalt bort min uppgift som fotograf och artikelförfattare för kvällen.

Här äts det ärtsoppa.

Vår nye medlem Leif Fagerlind vid bordskanten.

Även vi det här bordet äts det soppa.

Ordförande Kjell tog till orda och hälsade välkommen, samt gav lite information om kvällen och det kommande höstprogrammet. Han presenterade också en ny medlem, Leif Fagerlind, som kommit över till oss från FM Stockholm, eftersom han flyttat hit till sköna Nynäshamn. Därefter kallade Kjell i tur och ordning fram kvällens två jubilarer. Först Kerstin Ödmark, som blev medlem i Flottans Män 2019, men som har varit med oss väldigt

Jubilarerna Eron och Kerstin.

länge tillsammans med sin man Stig. Hon hade nyligen fyllt 85 år, varför hon föräddades en tavla. Därefter var det dags för vår nu äldste medlem, Eron Wersén, som hade fyllt hela 95 år! Eron blev medlem 1989 och var under många år aktiv i vår styrelse, bl.a. som kassör, Musköterikorpals och ledamot. Därför ville vi i styrelsen hedra Eron lite extra och han föräddades en

FM Vapensköld, med en liten platta med en hälsning från kamraterna.

Det klappades i händerna för Kerstin och Eron och de var båda på väg tillbaka till sina sittplatser då Tommy Lagsjö väsviskade till mig: "Men Linda, var det inte du som skulle skriva ikväll...!!!" Visst ja, fram med kameran på mobilen och så fick jag be jubilarerna ställa upp sig tillsammans med Kjell. Ingen rast, ingen ro, det var ju arbetskväll för mig. Men så var det förstås även för övriga i styrelsen, inte minst för Elisabeth och hennes medhjälpare i köket, som under tiden ordnat och ställt fram ärtsoppa med tillbehör. Kjell gav direktiv om i vilken ordning vi fick hämta vår mat, det köades och hämtades och sedan avåts både ärtsoppa och pannkakorna under gemytliga samtal runt borden.

Vid kaffet var det så dags för kvällens föredragshållare att kliva fram. Vår Gunnar Bengtsson håller sig ständigt uppdaterad, både om vad som händer inom vårt eget försvar och om omvärldsläget. Återigen har Gunnar haft vänligheten att skriva ihop ett referat åt O'Hoj om det han berättade för oss på soppkvällen. Här följer Gunnars referat:

"Aktuellt från kriget i Ukraina

Sjökriget

Ukraina har varit framgångsrikt i denna del av krigsföringen. Användandet av s.k. sjödrönare som är fjärrstyrda racerbåtar lastade med kanske ett tons sprängämne körs rakt in i fiendens fartyg som får väldigt svåra skador. Man har träffat flera kvalificerade örlogsfartyg med detta vapen och det har fått till följd att ryska flottan har lämnat baserna på Krim, vilket i sin tur fått till följd att Ukraina har kunnat återuppta sin spannmålsexport från hamnar i Svarta Havet.

Gunnar Bengtsson håller föredrag.

minnen från det andra världskriget. Här utkämpades det stora pansarslaget mellan tyska och ryska styrkor som Ryssland vann.

Artilleriammunition

Ryssland har 7 gånger så stora resurser som Ukraina inom detta område trots stödet till Ukraina från EU och USA. Det är en oerhörd påfrestning för de ukrainska soldaterna när de tvingas huka i skyttegravarna under det att ryska granater regnar över dem, kanske 10 000 om dagen.

EU har hjälpt Ukraina inom detta område och tömt halva förråden av artilleriammunition. När förråden skulle återfyllas uppenbarades en obehaglig sanning. I hela Väst Europa finns bara en fabrik som tillverkar sprängämnet trotyl och den ligger i Polen. Halva produktionskapaciteten är dessutom kontrakterad av USA.

För att på sikt råda bot på detta har de nordiska länderna bildat en gemensam arbetsgrupp som skall försöka fördela produktion av granater mellan länderna. Ett land skall tillverka granatkroppar, ett annat trotyl, ett tredje tändrör o.s.v. Denna produktion beräknas kunna starta inom 2 år.

Ett annat område som också är eftersatt är civilförsvaret. Vi vet alla hur det såg ut när Covid 19 bröt ut. Man fick laga efter läge när det gällde skyddsutrustning. Lika illa ser det ut vad gäller skyddsrummen, försörjningssäkerhet med mat och bränsle, klädpersedlar till militär personal m.m. Den tro på att det aldrig skulle bli krig mer i Europa efter Sovjetunionens sammanbrott 1990 grundade sig på bristande allmänbildning om hur det brukar gå när imperier faller samman."

Efter denna beskrivning av det allvarliga läget i Ukraina lättade Gunnar upp stämningen med en av sina många roliga historier ur – tror jag – verkliga livet. Jag kan dock inte återge den här. Man måste höra den på plats, för ingen kan som Gunnar sätta fingret på livets tokiga absurditeter. Vi skrattade gott och Gunnar fick applåder och en blombukett, varefter vår vice ordförande Tommy L. trädde fram i sin roll som lotterimästare. Fem glada vinnare fick gå hem med varsin vinflaska och vi övriga fick vara nöjda med att vi alla tillsammans bidragit till lokalhyran.

Tommy tog nu på sig ytterligare en av sina roller, nämligen den som registrator, i vilken han bl.a. håller reda på utdelningen av medlemsnålar och veteranvinklar. Kerstin kallades fram igen, då det hade uppdagats att hon inte fått någon medlemsnål, något man naturligtvis ska få så fort man blivit medlem. Nu åtgärdades problemet och Kerstin fick sin nål. Nästa på tur var vår revisor Gert Andersson. Gert blev medlem 2002, så nu var det hög tid att han fick sin tredje veteranvinkel, som man normalt ska få efter 18 år som medlem. Det är många detaljer att hålla reda på, men aldrig för sent att rätta till något som glömts bort.

Så var soppkvällen slut för denna gång, disk och städ tog vid, medan deltagarna började resa på sig, plocka ihop sina saker och eventuell vinst, prata färdigt med bordsgrannen och ta på sig ytterkläderna för bilfärden, bussfärden eller promenaden hem.

Krigsseglardagen 2024-09-01

Vid pennan Tommy Falk

Söndagen den 1/9 var vi samlade vid Sjömanskyrkan här i Nynäshamn för att hedra de människor som omkommit på sina färder på våra världshav.

Det började med att ordförande för Sjöbefälsföreningen, Lennart Johansson, läste en bön, för att sedan fortsätta med ett tal om de sjömän som vi tänkte på denna dag. Därpå var det kransnedläggning vid ankarret på gräsmattan. Nedanför kyrktrappan stod FLOTTANS MÅN flaggvakt, representerade av Kjell Johansen och Tommy Lagsjö. Flaggvakten saluterade med flaggorna vid kransned-

Flaggvakten vid församlingshemmets veranda.

Efter fullgjort uppdrag, dags för avkoppling i det vackra vädret.

sättningen, varefter vår Musköterikorpral Stig Ödmark klev fram och läste upp och ledde Krigsmannabönen.

Det var ju många svenska fartyg som befann sig ute i olika farvatten under krigstid och försåg oss med de varor som gick att få in i landet. Fartygen var alla väl målade med Svenska Flaggan på sidorna av fartygen, men trots detta så kom inte alla fram till sina hamnar. Det fanns främmande makt som torpederade

dessa armador som skyddades av Marinen från USA och Storbritannien.

Pastor Nils-Göran Wetterberg höll också ett forum för alla kamrater.

Krigsseglardagen instiftades under Ines Uusmanns tid som kommunikationsminister på 1990-talet. I Göteborg den 6/9 1997 lät Ines Uusmann dela ut en bok till de som var närvarande, som beskrev livet ombord samt innehöll en förteckning över de som inte kom hem.

Efteråt fikade vi i trädgården med kakor och bullar. Gott, gott.

Tema: Marina minnen!

Skribent i detta nummer: Rolf Qviberg.

Vårt nya tema, "Marina minnen", fortsätter och i detta nummer av O'Hoj delar Rolf Qviberg, suppleant i styrelsen, med sig av sina minnen från mitten av 1960-talet. Efter grundutbildning i Karlskrona, Berga och Kastellholmen steg han ombord på jagaren Hal-land för att genomföra sin första sjötjänstgöring. Vi får ta del av Rolfs minnen, upplevelser och funderingar över denna händelserika tid i hans liv.

Du kan också skriva om dina minnen!

Alla bär vi på berättelser och minnen från våra liv. Det kan vara svårt att komma ihåg mer än brottstycken och vissa framträdande händelser som inträffat för länge sen. Men om man tar tag i ett gammalt minne och skriver ner det, så brukar ytterligare minnen dyka upp. Författare som skrivit sina memoarer brukar beskriva hur papperet först lyst vilt och tomt framför dem och att de inte kunde minnas någonting som var värt att skriva om. Men så dök något upp ur minnet och så ytterligare något. Under processens gång kom sedan allt fler minnen till ytan och den slutliga upplevelsen blev att de kommit i kontakt med många intressanta och värdefulla minnen som under lång tid varit helt bortglömda.

Redaktionens förhoppning.

Redaktionens förhoppning är att "Marina minnen" ska bli en serie av berättelser, som kan inspirera allt fler av våra medlemmar till att dela med sig av sina minnen i O'Hoj! Förutom att rapportera om våra aktiviteter i föreningen behöver vi mer material för att fylla ut O'Hoj och göra den intressant. Vi i redaktionen är inga proffsskribenter, men vi skriver så gott vi kan. Det kan du också göra!

GÖR SOM HAVET – VÅGA!

Även annat material tar vi tacksamt emot, som t.ex. reseskildringar eller olika upplevelser i det förflutna, såväl som i nutiden, roliga historier, tankvärda ord och fina bilder. Allt är välkommet!

Linda ställer nu upp som korrekturläsare och hon kan också ge dig tips och råd och fungera som bollplank om du skulle vilja det. Får du ihop en berättelse, eller har någon som ligger i en byrålåda, som du vill publicera i O'Hoj så skicka den till e-post: lindaleibingheden@gmail.com.

Har du frågor kan du kontakta Linda på tel. eller sms: 070-305 30 23

Direkt kontakt med redaktör Rune sker på e-post: st-media@telia.com

Vi tackar på förhand!

Skepp O'Hoj-redaktionen

Minnen från flottan i mitten av 1960-talet.

Vid pennan Rolf Qviberg

I alla tider har vi människor grupperat oss som tillhöriga ett visst skrå eller grupp. Vid den tiden fanns för nyinkomna möjligheten att bli värnpliktiga sjömän eller anställda befälselever, som frivilligt genomförde sin grundutbildning i det militära. Undertecknad hade skrivit på anställningskontrakt på 15 månader med möjlighet till förlängning. Jag tror att månadslönen var 300 kr, plus mat, logi, mm.

I grundutbildningsstaden Karlskrona var de flesta i uniform befälselever, den andra gruppen var värnpliktiga som var i minoritet. Mellan dessa grupper fanns historiskt ett hat-kärleksförhållande. Befälseleverna betraktades som förrädare, de hade ju självantagit sig för tjänstgöring och kallades för "kaniner".

Vid min första sjötjänstgöring kom jag till jagaren Halland med 250 personer ombord. Jag hade då 9 månaders grundutbildning i Karlskrona, Berga och Kastellholmen som eldledningselektriker. Min mässtillhörighet för sovplats och mat mm blev eldarmässen där det bodde c:a 50 värnpliktiga och en liten minoritet befälselever. Jag tilldelades en fast koj och eftersom det var ont om kojor fick någon redan boende flytta till en hängkoj i taket, detta då jag var äldre i tjänsten.

Detta spädde ytterligare på den rivalitet som rådde mellan grupperna. Ofta när sorlet

hade tystnat på kvällen så ropade någon: "Vilka är sämst i massen?" varvid ett 50-tal ropade tillbaka: "Kaninerna".

Detta kallades kamratuppföstran och finns kvar i samhället än i dag, men har flyttat över till dagens mobiltelefoner och har dessvärre även nått ner till yngre grupper.

Vid den här tiden var arbetstiden inte så hårt reglerad som i dag, men det gällde att utnyttja arbetstid och bränsle till maskinerna på bästa sätt och det innebar att fartygen ofta ankrade vid platser närmare övningsområden till havs. Detta innebar att flottiljen med jagare och torpedbåtar ofta ankrade vid Östra Röko i södra Mysingen. Därifrån såg man alltid siluetten av Nynäshamn, med vattentorn och 4 st höghus och långt i norr kunde man skönja träkvarnen på Utö.

Ett annat vanligt område för ankring och förtöjning var Älvsnabbsbassängen. På Kapellön står ett monument som är väl synligt över hela Mysingen. Detta restes 1930 till minne av Kung Gustav II Adolfs avfärd till Tyskland 1630. För att komma upp till monumentet får man klättra på jämstegar som är fästa på lodrat bergvägg c:a 30 meter upp.

ÄLVSNABBSMONUMENTET

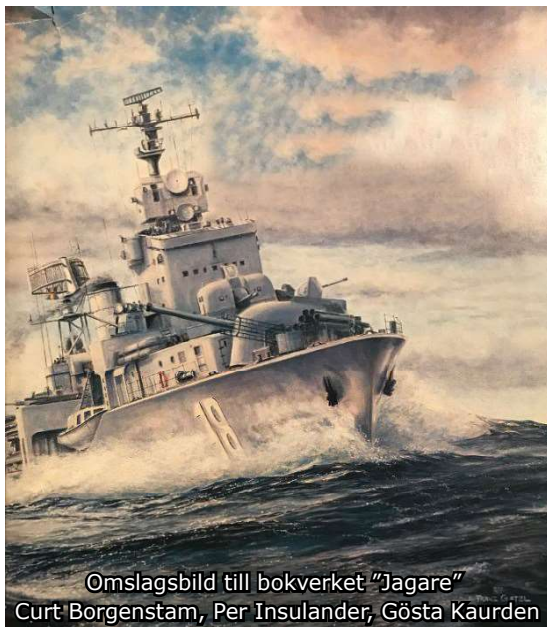
Några nautiska mil norr om Nynäshamn ligger ön Älvsnabben.

I den naturliga hamnbassäng som bildas mellan öarna Kapellön och Älvsnabben lät kung Gustav II Adolf samla sina skepp år 1630 för att den 17 juni avsegla mot Tyskland.

1930 restes monumentet till 300-års minnet av avresan.

Mitt första utlandsbesök med örlogsflottan gick till Gdynia i Polen. Flottiljen bestod av två jagare och 6 torpedbåtar. Gdynia var ganska grå och det fanns en del skador efter kriget på vissa hus. Det var 20 år sedan kriget och reparationer hade ej genomförts ännu.

Besättningarna inbjöds till olika utflykter och museibesök mm. Jag var med i en grupp som besökte Stutthof, som ligger i utkanten av Gdansk. Stutthof var ett av de tidigast etablerade koncentrationslägren som nazisterna byggde. Vi fick guidad visning och förklaring om hur ugnarna fungerade och om hur livet och döden i lägret var. Under besöket utmanades flottiljen på en fotbollsmatch. En av idrottsbefälen fick i uppdrag att samla ihop ett lag från alla fartygen. Jag var en av de uttagna. Världslaget kom med ett väl samspelat lag och vi förlorade med 1-5. I pausen bjöds vi på varm saft. Pengarna i Polen hette liksom i dag zloty. Besättningarna kunde växla från svensk valuta

Omslagsbild till bokverket "Jagare"
Curt Borgenstam, Per Insulander, Gösta Kaurden

till polsk ombord i fartygen, det gick även att växla i land till en 5-6 gånger bättre kurs. I dag får man betala 2,65 Skr för en zloty.

Jagare var en mångsidig vapenbärare. Torpedskjutning övades ofta. En torped kunde skjutas och sen styras med en 2 mil lång tråd. Om den missade målet kunde den vändas och komma från andra hållet mot sjömålet. (större örlogsfartyg eller handelsfartyg). Vid övningskjutningar ställde sig torpeden upp när distansen var slut och kunde då bärgas och användas igen. Torpedhantverkare hade det intressanta jobbet att smygga (rengöra) den 53 centimeters breda tuben. Halland hade 8 tuber för torpeder. Det fanns även robotsystem för bekämpning av sjömål, dvs fartyg. Artilleri med 12 centimeters granater var även det ett kraftfullt vapen. Huvudsakligen var dessa kanoner till för att bekämpa

sjömål. Vid något tillfälle gled HMS Halland fram på Mysingen och sköt över Utö mot Gränöarna, som ligger utanför Utö.

Utöver dessa pjäser fanns en 57 mm kanon och 6 st 40 mm luftvärnskanoner. Jagarens huvuduppgift var att upptäcka och bekämpa undervattensfarkoster. Motvapnet var sjunkbomber och AU granater. För att hitta och lägesbestämma en ubåt fanns zoner, som i en smal sektor sänder ut en signal och sen lyssnar på reflexen för att avgöra vad och varthän föremålet är på väg. Några år senare utvecklades en zonar som kunde sända och lyssna varvet runt. Den kunde även ställas in för olika djup. Den fungerade mycket bra i Östersjön med ett medeldjup på 50 meter. Då beslöts att ubåtsjakt ej skulle utövas med flottans fartyg. Denna förmåga skulle lösas med andra medel. Politiska förhandlingar skulle ersätta ubåtsjaksförmåga.

Många sjödagrar användes för navigeringsövningar. Radar fanns men skulle inte användas i skarpa lägen då det på långt håll avslöjade var man själv fanns. Det var spännande och intressant att följa navigeringen i skärgård, med smala sund och i hemliga leder, passera kobbar och skär med hög fart.

Navigerings hjälpmedel förutom radar var Decca-system och marinens egna hyperfixsystem. Numera finns GPS och GPS d utrustning med mycket noggrann fart- och lägesbestämning. Problemet är att dessa system kan störas eller stängas av vid behov.

Regionala 5-kampen på Notholmen 2024-08-31

Vid pennan Tommy Lagsjö

Vinnande laget: Marianne, Gun och Tommy i väntan på köttbullarna.

avtaget Dalsta, sedan den krokiga vägen förbi Kagghamra stugområde, Eldtomta, Himmerfjärdens vattenverk och ner till Skanssundet, där färjan Karin såg till att vi kom över till andra sidan. Väl på andra sidan tog vi av i kurvan vid Hörningsholm och fortsatte ner till sjön, där vi parkerade våra bilar.

I väntan på mat.

sämsta vindriktningen där). Alla fick en inskrivningsbok när vi anlände.

Efter ett tag blev det genomgång av femkampen och vi var 13 lag (38 deltagare) som tävlade. Det var 4 stationer och den femte var en quiz med fem uppgifter:

Station 1: Kanonen 37 mm: Kasta 10 metallringar runt eldröret.

2: Mössbandet: Rätt band till bilden

Det kom en inbjudan i e-posten till den traditionsenliga 5-kampen inom Region Mitt, som denna gång ägde rum lördagen den 31 augusti och arrangerades av Södertäljeavdelningen. Platsen var naturligtvis den underbara klubbholmen Notholmen, belägen lite nordväst om Skanssundet vid farleden in mot Södertälje.

Från Nynäshamn blev det två bilar som åkte i ett soligt och fint väder, men med kall nordlig vind. Vi körde 225:an till

Klubbmästaren och Vice klubbmästare ser ut att njuta av solen.

De tappra deltagarna från Nynäshamn var Kjell, Elisabeth och Stig, som bildade ena laget, och Tommy, Gun och Marianne i det andra laget. Vi tog oss ner till de små bryggorna där vi embarkerade snurrbåtarna som tog oss över till Notholmen. Där var det anmälan/incheckning och efter en stund så bjöds vi på fika och smörgås i den kalla nordanvinden (den absolut

Mottagande av pokalen.

Båda lagens deltagare ser väldigt nöjda ut efter välförärrat värv.

get).

3: Sjösäcken: Olika knopar (utan att se) vilken knop.

4: Sonaren: Klart skepp, Calle Schevens vals, En sjöman älskar havets våg, jag hade en gång en båt och SOS.

Efter denna fantastiska urladdning var det dags att sätta sig till bords. Det var bara att gå fram och hämta handrullade köttbullar, potatis, gräddsås, råörda lingon, samt pressgurka. Det var alldeles fantastiskt gott, så en del gjorde påbackning och fick fem köttbullar till, men den inlagda gurkan var slut.

Så småningom kom prisutdelningen efter ett stort arbete med att räkna samman alla svaren. Man började med sjätteplatsen och gick uppåt. När inte Nynäshamn hade nämnts t.o.m. tredjeplatsen, så kunde vi dra slutsatsen att Nynäshamn kommit etta och tvåa.

Redaktionens kommentar:

Textförfattaren är alltför blygsam för att nämna att det var hans eget lag, alltså Tommy, Gun och Marianne som kom etta och vann 5-kampen på Notholmen! Kjell, Elisabeth och Stig var dock inte mycket sämre, utan kammade hem andraplatsen. Bra jobbat, hela gänget från Nynäshamn! Ni har sett till att vi får behålla "bucklan" och förvara den på hedersplats i Marinstugan ett år till!

Uppvaktnings av födelsedagsfirare

Vid Britts 90-årsdag så hade några av oss i Flottans Män möjligheten att gratulera Britt tillsammans med Eron. Vi lämnade över en vacker blomsterbukett till Britt som hon tyckte var väldigt fin. Vi som var där var Linda, Elisabeth och Kjell. Eron hade ordnat till allt i Britts rum och han bjöd på lite gott vin och vindruvor. Vi var där över en timme och hade det väldigt fint och det kändes gott bådes hos Britt och Eron men även för oss som gratulerade Britt."

Kjell

Britt och Eron, Britt är 90 och Eron 95

Fredagsbowling

Vid pennan Tommy Lagsjö

Fredagsbowlingen har startat igen efter sommaruppehållet När vår ordförande Kjell för 5-6 år sedan startade upp bowlingträffar för oss i FM Nynäshamn var vi ca ett tiotal män och kvinnor som provade på och spelade tillsammans. Bowling innebär rolig social samvaro, samtidigt som man rör på sig och till och med när man är nybörjare kan man råka få till en strike! Sen dess har leden glesats ut av olika orsaker, men tre tappra har hållit ställningarna; Kjell, Tommy Lagsjö och Björn Wideberg. Men bowlingträffarna är till för oss alla i FM Nynäshamn, så tveka inte; kom med och ha trevligt en stund på fredagseftermiddagarna! Är du nybörjare får du hjälp av "veteranerna" att komma igång. Kjell bokar banorna, så anmäl till honom om du kommer. Tid: fredagar kl. 16.00 plats: Gröndalshallen Anmäl er till Kjell på 070-6413553 eller via mail; kjell.r.johansen@outlook.com Kjell har haft ett eget klot men tycker inte att han kan "skruva" tillräckligt bra. Detta ledde till att han övertalade mig och vi tittade på begagnade klot man kan köpa i Bowlinghallen. Resulterade i nyinköpta klot som måste pluggas och borrar om. Vilket inte blivit gjort ännu. Men det kommer tillfälle så småningom att

Nu skall jag spärra

åka till Årsta och göra detta. Några gånger har Tommy Falk varit med och det är trevlig stund gemensamt. Vi bowlar i en och en halv timme och spelar tre serier om man är tre på en bana. Det är en trevlig avslutning på veckan även om man inte har slagit så många strikar.

Hoppas att detta kan locka några att komma till Bowlinghallen fredagar kl.1600-1730.

Soppkvällen 24 oktober 2024

Vid pennan Linda Leibing Hedén

Kvällens spännande föredrag, som handlade om rom – en dryck för evigt förknippad med segelfartygsepoken och sjörövarromantik – samt chansen att delta i romprovning drog till sig 34 intresserade medlemmar. Stämning och förväntan var hög redan från början och minglandet tog fart direkt. En viss arbetsomfördelning inom styrelsen blev dock nödvändig, eftersom vår vice klubbmästare, Elisabeth, drabbats av svår förkylning och blivit tvungen att stanna hemma. Tommy Falk, som skulle ha skrivit om kvällens begivenheter för O'Hoj, blev inkallad till full kökstjänst, varför jag fick hoppa in som kvällens skribent. För övrigt klarades allt ut genom vana medhjälpare och Elisabeth, som stöttade och övervakade det hela via telefonen.

Efter ett tag började folk hitta till sina sittplatser – för styrelsen, jubilarer och gäster läggs namnlappar ut, medan övriga får bestämma själva var de vill sitta. När de flesta av oss bänkat sig, efter att kanske ha hämtat något gott att dricka från baren, så var det dags för ordförande/klubbmästare Kjell att hälsa välkommen. Denna kväll hade vi endast en jubilar, men det var inte vilken jubilar som helst; Ulf Björkander hade hunnit fylla 90 år och förädrades ett par man-

Kjell med jubilaren Ulf Björkander.

schettknappar. Ulf och jag kom sedan att sitta vid samma bord och det var en piggbad 90-åring, som tillsammans med oss andra njöt av soppkvällen. Då vi har flera pigga 80-, 90- och till och med 95-åringar i föreningen fick jag en personlig föreställning om att Flottans Män håller folk unga till kropp och själ! Rätt eller fel, men trevligt hade vi.

Vi hade också två medlemmar från FM Haninge på besök, Jorma Ahonen och Örjan Sundkvist. Örjan hade med sig gåvor till FM Nynäshamn från jagaren Klas Horn, som var ett av de tre fartyg som gick under vid den hemska jagarolyckan vid Märsgarn 1941. Som ni kanske känner till fick föreningen för några år sedan en frälsarkrans från Klas Horn i gåva från vår egen medlem Magnus Rietz. Frälsarkransen hänger nu på väggen i vardagsrummet i vår Marinstuga. De nya gåvorna utgjordes av: 1. En bild på Vapensköld Klas Horn, 2. En silvergaffel från någon av de förlistade jagarna, 3. En bild på Per-Olof Eriksson "Kusen", som gav silvergaffeln till Runar Karlsson, som i sin tur gav den till Örjan, samt 4. Ett inramat foto av miniubåten Spiggen, samt en kryssare. Örjan höll också ett litet tal och berättade om gåvorna:

"Jag fick dessa sakerna av en VPL som först var flunk och hovmästare på T III Argo och sen hovmästare i off massen på Gålöbasen 1963. Runar Karlsson ålskade att fotografera och använde dia. Därav färgfoton idag. På tavlan ser vi ett av de tre Sverige-skeppen, nämligen G5. Det andra var Drottning Viktoria. Just det första, Sverige, samlade svenska folket in pengar till via pansarbåtsinsamlingen. Kanske vet ni inte vem Manfred Björkqvist var. 1912 tog han initiativ och startade en insamling till sjöförsvaret. I den här vevan startades även en annan insamling, pansarbåtsinsamlingen, vilket resulterade i ca 17 miljoner kronor, som då användes till att bygga Sverige och 3 minsvepare, samt starten på marinflyget, där bl a Manfreds

Örjan Sundkvist

pengar användes. Han föddes i Gideå, utanför Ö-vik 1884. Prästvigdes 1942 och blev samma år även biskop, då förste biskop i Stockholms stift. Han blev 101 år och var försvarsvänlig hela sitt liv.

Att Runar, tillsammans med fler VPL, jobbade i off massen på Gålö berättade jag tidigare. Här var förste högbåtsmannen Per-Olof Eriksson kock. Han blev senare kock på slottsmässen på Berga fram till sin pension i slutet av 70-, början av 80-talet. Han ordnade för Runar och hans VPL-kompisar en liten pistolskyttetävling, vilken Runar vann. Då fick han som pris silvergaffeln. Och vid det här tillfället berättade även Per-Olof historien om gaffeln: Den 17 september 1941 är han hovmästare på Klas Horn. Han har permission, men kommer ut till Märsgarn efter att allt hänt. Här får han till uppgift att insamla diverse bråte som flugit från dom sprängda och sjunkna jagarna, bl a då likdelar. Någon dag senare är han vid jagarkajen, där dykarna dyker på jagarna. Här

Lars Rennbjör häller upp i glasen.

tas det upp diverse saker, bl a silvergaffeln som han får.”

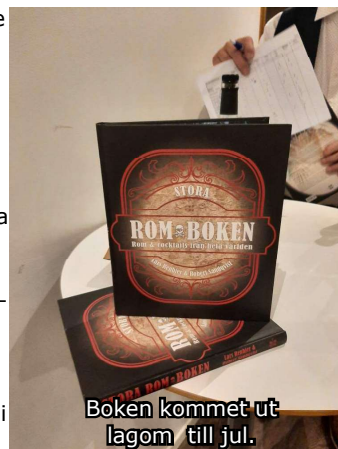

Lars Renbjer föreläser.

Efter denna marina inledning på kvällen var det dags för ärtsoppan och pannkakorna. Ärtorna var ordentligt kokta denna gång och soppan smakade riktigt gott, liksom pannkakorna. Snart var vi framme vid kaffet och syftet med kvällen kunde inledas. Lars Renbjer, föredragshållare och presentatör med egen import, började hälla upp fem olika sorters rom i lika många glas till var och en av dom som anmält sig till romprovningen. Med vän hand bar han sen omkring brickorna och delade ut glasen och därefter började han berätta om hur allting med romtillverkning en gång startade och hur det sedan utvecklade sig. Lars lovade mig att skriva ihop ett referat på sitt föredrag, men upp till skrivande stund har han uppenbarligen inte hunnit med det, kanske p.g.a. att vi närmar oss julen och han

förmodligen har bråda dagar.

Han var dock en suverän föredragshållare, som berättade kunnigt, roligt och intressant om romtillverkningen på de karibiska öarna, där olika sorter utvecklades bl. a. beroende på väder och vind. Vi fick lära oss att rom tillverkas av sockerrör, antingen av sockerrörssaft eller melass. I Karibien användes drycken som en universalkur mot alla möjliga sjukdomar och krämpor. Den såldes även billigt av lokala köpmän till örlogsfartyg för att uppmuntra deras närvaro och därmed avskräcka eventuella pirater i trakten. Efter att Jamaica 1655 hamnat under brittiskt styre kom rom att bli standard i den engelska flottans dagliga spritranson på fartygen, något som pågick fram till 1970. Lars berättade också om många andra spännande och dramatiska händelser och med jämna mellanrum gjordes uppehåll då vi avsmakade de fem sorterna rom vi blivit tilldelade.

Boken kommer ut lagom till jul.

Lars sålde också sin bok om rom, som kommer ut nu till jul. Den heter "Stora Rom-boken – Rom & cocktails från hela världen" av Lars Renbjer & Robert Sandqvist. De böcker han hade med sig gick åt som "smör i solsken"! Slutligen hann vi också med vinlotteriet, där Tommy F fick ta på sig Tommy L:s roll som lotterimästare, eftersom denne måst åka hem och ta hand om sin Gun, som inte mådde så bra. De fem vinflaskorna hittade vägen till sina vinnare och så var den här annorlunda och roliga kvällen slut.

MARINSTUGAN

Hösten kom och snart är det vintermånader. Den första december måste vinterdäcken vara på om det råderinterväglag. Jag tycker att hösten varit fantastisk bra. Några dagar har det regnat men inte många. Sedan kräftsivan gick av stapeln så har det inte varit några aktiviteter i Marinstugan förutom att vi haft tre styrelsemöten där. Mindre underhållsåtgärder har genomförts. En avlastningsanordning av Klas Horns frälsarkrans har monterats på väggen i vardagsrummet. Några mindre arbeten kvarstår innan snön kommer. Rensning av hänggrännor och sopning av barr på papptaket. Värmekablarna till vattenförsörjningen är påslagna. Det står väl inte på förrän det blir minusgrader. Nästa år planeras arbeten bl. a. med verandan som behöver en uppfräschning, målning inner-

Björn o Tuk kaffesugna?

tak i sovrum, målningsarbeten på huset. Nu är det dags att ta fram adventsljusstakar och sätta ut i fönstren som vanligt för att skina upp infarten till marinbasen.

Vid pennan
Tommy/Tommy

Sotarn inspekterar.

För tillträde till stugan kontakta Björn på mobil 0702464190 eller epost bjorn.wideberg@gmail.com om ni önskar låna stugan längre eller kortare tid.

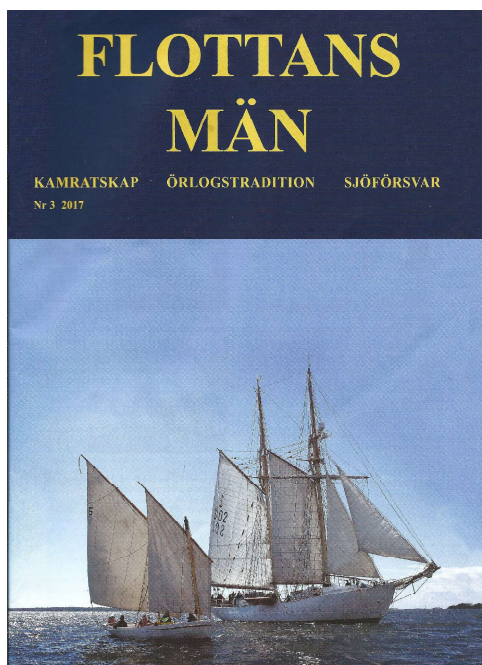
Ni är alltid *Välkomna* att besöka stugan

FLOTTANS MÄNS LOKALFÖRENING 11 I NYNÄSHAMN

Hantverksgården på Skolgatan 54
efter renovering

*Vi tackar alla medlemmar
som har gett och ger bidrag till
tryckningen av tidningen
Flottans Män*

